

Kako lahko prostovoljci pomagajo otrokom migrantom

Anica Mikuš Kos

Otroci migranti – obremenitve, težave, psihosocialni dejavniki tveganja

- Izguba doma, sorodnikov, prijateljev, šole....
- Presaditev v novo okolje – kulturni šok...
- Nerazumevanje jezika, frustriranost zaradi nezmožnosti komuniciranja...
- Nepoznavanje pisanih in nepisanih pravil vedenja, nova nerazumljiva socialna pravila
- Novo šolsko okolje z drugačnimi zahtevami, načini poučevanja.....
- Odsotnost vrstniške mreže.....
- Možnost vrstniškega odklanjanja ali preganjanja.....

Otroci migranti – obremenitve, težave, psihosocialni dejavniki tveganja

- Posredna obremenjenost zaradi težav staršev (revščina, neznanje jezika, socialna izolacija, nostalgija za domom....)
- ...
- Življenje v dveh socialnih svetovih z različnimi vrednotami, pravili
- Ksenofobična stališča okolja

Posebne težave mladostnikov migrantov (Obremenitve v družini: prevzemajo vloge odraslih oseb, opravljajo razna dela; posebno prizadeti zaradi izključenosti iz skupine vrstnikov; kombinacija običajnih mladostniških težav z obremenitvami, ki izhajajo iz položaja migranta..)

Vplivi revščine na šolanje in izobraževanje

Velika večina otrok migrantov živi v revščini. Njeni neugodni vplivi so:

- **manj učnih spodbud, manj knjig in drugih kulturnih dobrin v domu,**
- **manj stika s kulturnimi dogajanjem in dobrinami zunaj doma, manj dodatnega zunajšolskega izobraževanja,**
- **manj pomoči ob šolskem neuspehu,**
- **manj vključenosti v prostočasne dejavnosti, ki širijo obzorje, znanje, razvijajo socialne in druge veščine.**

Kaj pomaga otrokom migrantom

K obvladovanju prilagoditvenih težav, lažji in hitrejši integraciji, psihični odpornosti največ prispevajo okoliščine življenja v državi imigracije.

- **Zadovoljiva kakovost življenja v novi državi**
- **Varnost**
- **Vzdušje in odnos države do migrantov**
- **Pravičnost v obravnavi otrok migrantov**
- **Sprejetost v okolju, zlasti sprejetost s strani vrstnikov**
- **Psihosocialna podpora pri vključevanju v novo okolje**
- **Pomoč pri učenju jezika in šolske snovi**
- **Razvijanje praktičnih možnosti in priložnosti za integracijo**
- **Možnosti in priložnosti za aktivno udejstvovanje otrok, preprečevanje pasivnosti in neudeležnosti**

Podpora otroku s strani družine

- prisotnost staršev;
- zmogljivost staršev nuditi otroku čustveno podporo in pomoč;
- podporna in zaščitna moč družine;

V mnogih družinah ekonomskih migrantov je podporna moč zmanjšana zaradi neugodne eksistencialne in psihosocialne situacije staršev. Zato je potrebno aktivirati druge vire pomoči otroku. Pomemben vir so prostovoljci.

ZUNANJI VIRI POMOČI V STISKI

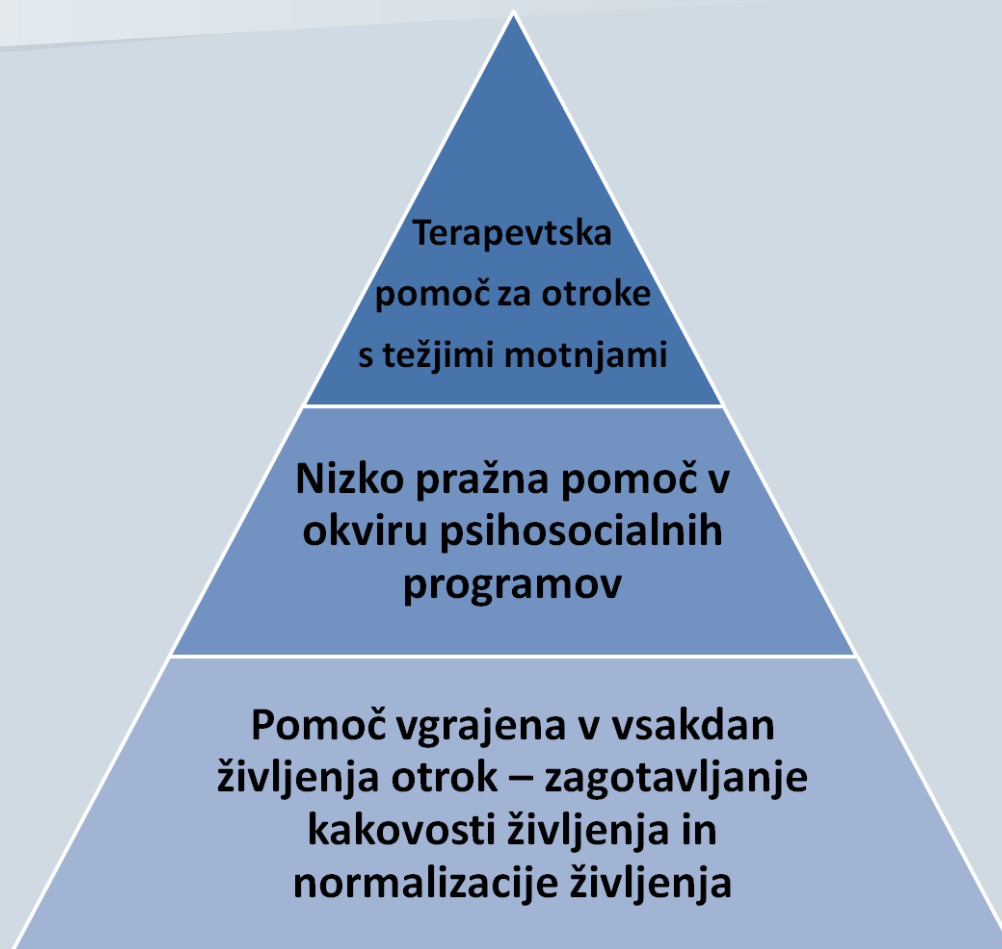
Vrednost prostovoljstva

Pokriva potrebe ljudi v stiski, katere ne pokrivajo

- naravne socialne mreže (družina, prijatelji..),
- država in njene institucije
- ki jih ne more posameznik kupiti (ker nima denarja, ker niso kupljive)

Se lahko hitro in prožno odziva na nove potrebe in poraja inovacije

Pomoč otroku v stiski: prostovoljci delujejo na prvem in drugem nivoju

Prostovoljno delo

- Spontano prostovoljno delo

- Organizirano prostovoljno delo

V okviru:

- nevladnih organizacij,
- verskih organizacij
- institucij

Kdo je lahko prostovoljec

Vsak oseba, ki ima ustrezne sposobnosti za pomoč otroku

- **Upokojenci**
- **Iskalci zaposlitve**
- **Študenti**
- **Dijaki**
- **Starejši učenci**
- **Sošolci, vrstniki**
- **Drugi**

Premalo ali sploh ne koristimo resursov migrantske skupnosti. Ta skupnost ima kapital v energiji, v znanju, je najbližja otrokom.

Še posebej pomembno je vključevanje otrok in mladostnikov migrantov v prostovoljno delo.

Zakaj je pomembno, da se v prostovoljno delo vključujejo otroci/mladostniki migranti

- **Ker lahko veliko dajo drugim;**
- **Ker vloga pomočnika krepi samopodobo;**
- **Aktivna vloga pri reševanju težav drugih, izboljševanju kakovosti življenja skupnosti preprečuje vpetost v vlogo žrtve.**
- **Prostovoljno delo je za vse otroke in mlade varovalni dejavnik psihocialnega razvoja**
- **Prispevek k dobrobiti skupnosti lajša integracijo v novo okolje**

Pozitivni učinki na mlade prostovoljce

- Osebnostni razvoj in moralni razvoj
- Večja socialna spretnost in učinkovitost pri reševanju življenjskih nalog
- Povečanje samozavesti in boljša samopodoba
- Razvoj empatije in socialne odgovornosti za dobrobit drugih
- Vzgoja za prosocialno vedenje
- Državlјanska vzgoja (učenje skozi delovanje);
- Varovalni dejavnik duševnega zdravja

Prostovoljno delo v šoli

- V okviru šole je možno vsem otrokom migrantom zagotoviti pomoč prostovoljcev
- Šola organizira prostovoljno delo: šolski delavec (učitelj, šolski svetovalni delavec) je mentor prostovoljcev; učitelj sodeluje prostovoljcem
- Šola lahko pridobi za prostovoljno delo učence (starejše učence ali vrstnike) in lahko aktivira prostovoljce zunaj šole (v nevladnih organizacijah, krajevni skupnosti..)

Prostovoljci

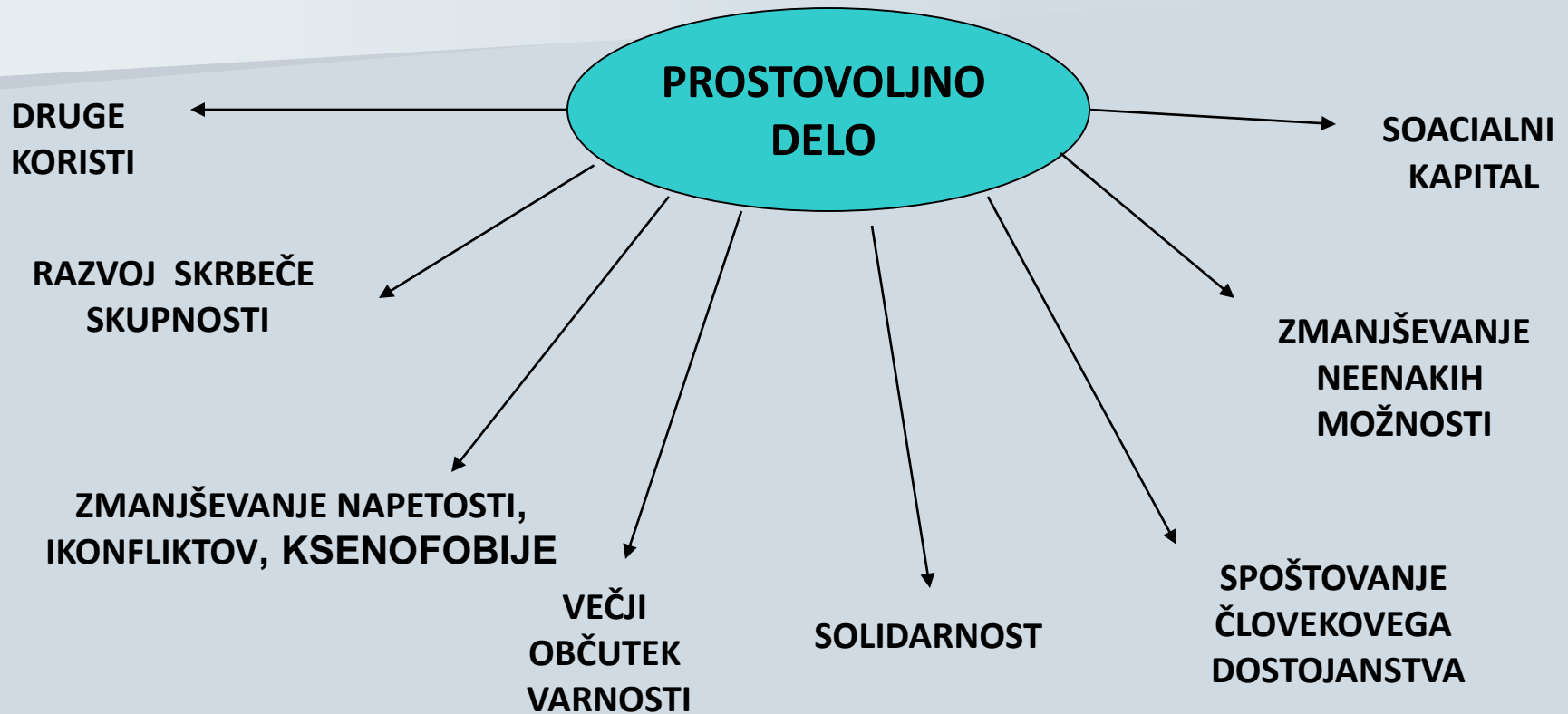
Z druženjem, učno pomočjo, vključevanjem v prostočasne dejavnosti, prostovoljci :

- **posredujejo pozitivne medčloveške izkušnje**
- **kompensirajo deficite v možnostih in priložnostih;**
- **nudijo otroku pomoč pri premagovanju težav;**

Kako deluje prostovoljska pomoč

- pozitiven odnos med otrokom in prostovoljcem,
- odnos zaupanja,
- s konflikti neobremenjen odnos,
- učenje po modelu, dober vzgled, identifikacija s prostovoljcem
- podpora,
- širjenje socialnega prostora,
- razvijanje socialnih veščin,
- kognitivna obogatitev, širjenje spoznavnega prostora,
- pomoč pri učenju,
- razvijanje novih interesov in veščin,
- vključevanje v nove dejavnosti,
- vnos varovalnih dejavnikov v otrokovo življenje,
- krepitev sposobnosti obvladovanja,

Prispevek prostovoljcev k dobrobiti skupnosti

- **Uspešno prostovoljno delo terja veliko vlaganj s strani organizatorja in mentorja.**
- **Organizator/mentor prevzema odgovornost za delovanje prostovoljcev.**
- **Osip prostovoljcev ima neugodne posledice za otroke, za prostovoljce, za organizacijo, za šolo...**

Zakaj prostovoljci odhajajo

- Slaba organizacija dela
- Slabo opredeljene naloge
- Razočaranja glede učinkov svojega dela
- Pomanjkanje priznanja, spoštovanja, hvaležnosti
- Premalo dobijo zase
- Pretirane obremenitve
- Slabe izkušnje
- Slabi odnosi z mentorjem ali strokovnjaki

Lažje je pridobiti kot obdržati prostovoljce

Zaključek

- Prostovoljci lahko znatno prispevajo k zmanjševanju ali preprečevanju škodljivih posledic revščine, migracije, marginalizacije na otrokov razvoj in dobrobit.
- Prostovoljci zmanjšujejo trpljenje in stiske otrok migrantov in predstavljajo varovalni dejavnik, ki deluje kot protiutež številnim dejavnikom tveganja.
- Pomoč prostovoljcev otrokom migrantom ima širše pozitivne družbene učinke – razvija solidarnost, zmanjšuje ksenofobijo, je model pro-aktivnega sožitja...
- Pogoji za trajno in kakovostno delovanje prostovoljcev je dobra organiziranost njihovega dela, priprava na delo, mentorstvo in spremljanje njihovega dela, ustrezna priznanja in podpora pri delu.